

Muzeul de Istorie a Farmaciei

Museum of Pharmacy History

Reperetele unei discipline - și inclusiv ale farmacologiei - își au un loc de cinste inclusiv în istoria ei. Cunoștințele pe care le posedăm în prezent în acest domeniu sunt rezultatul experienței și eforturilor celor de dinaintea noastră. Și unde altundeva ar putea fi ele mai bine puse în valoare decât într-un muzeu dedicat? Îl puteți găsi în centrul orașului transilvănean Sibiu și merită să îl vizitați, indiferent că sunteți farmaciști sau pur și simplu interesați de unicitate și inedit.

Parte componentă a Muzeului Național Bruckenthal, Muzeul de Istorie a Farmaciei a fost inaugurat în anul 1972 într-o clădire monument istoric și de arhitectură ce datează din 1568 - o casă cu logie veche de aproape patru secole și jumătate, situată în Piața Mică din centrul istoric al orașului Sibiu, la nr. 26 - un monument istoric de arhitectură, cu elemente gotice și renascentiste.

În clădirea ce adăpostește astăzi colecția Muzeului a funcționat una dintre cele mai vechi farmacii sibiene, a treia în ordine cronologică, înființată în jurul anului 1600 și denumită „La Ursul Negru“. Înființarea muzeului în Sibiu a avut la bază două argumente extrem de relevante: în primul rând, aici a funcționat prima farmacie de pe teritoriul țării noastre, atestată documentar în anul 1494; pe de altă parte, în zona Sibiului s-a acumulat în timp o bogată tradiție a activității farmaceutice, justificând astfel demersul. (1)

Piesele provin din peste 70 de farmacii, oficii farmaceutice, instituții medicale aflate în 32 de localități de pe întreg cuprinsul țării, dar și din donațiile unor persoane particulare (dr. Victor Weindel, dr. Radu Ispas, dr. Krauss, farmacistul Friedrich Salmen). Aceste preparate medicamentoase, ustensile, recipiente, cărți și documente istorice provin, la rândul lor, din renumite orașe europene precum Viena, Dresda, Leipzig, Berlin, Budapesta, Stuttgart, Londra sau Paris. (2)

Exponate și organizare

Prin profilul său, instituția este o raritate în muzeografia românească și chiar europeană, oferind celor pasionați de istoria acestei discipline o colecție impresionantă de exponate. Colecțiile muzeului cuprind în jur de 6.500 de piese – o mărturie valoroasă a evoluției medicamentăției și a tehnicilor farmaceutice de-a lungul a peste trei secole și jumătate.

Expoziția este organizată pe tiparul unei farmacii clasice: oficina și laboratorul, la care s-a adăugat secțiunea dedicată truselor medicale și un sector al homeopatiei.

Gruparea exponatelor pe secțiuni tematice încearcă să ofere o imagine cât mai cuprinzătoare a funcționării unei farmacii și a instrumentarului farmaceutic, în evoluția lor istorică.

Oficina

Oficina constituie componenta tradițională a unei farmacii, având funcția de prezentare a produselor medicamentoase. Mobilierul regăsit în Oficină a fost executat la Viena în anul 1902 și a aparținut fostei farmacii sibiene „La Vulturul Negru”.

În mod tradițional, în oficină aveau loc și interacțiunile pacient-farmacist, se dădeau detalii despre medicamente și tot aici avea loc vânzarea. În urmă cu câteva secole, farmacistul era uneori și doctor, el consultând pacientul și prescriind medicamente.

Piese expuse ilustrează atât natura și evoluția medicamentăției, cât și a instrumentarului farmaceutic. Regăsim aici vase farmaceutice din lemn, ceramică, faianță, porțelan, sticlă, mojar din bronz sau fontă, balanțe și greutăți în sistem vienez. Dintre instrumentele folosite în operațiile preliminare de preparare a medicamentelor, un mojar din bronz, datat 1597, este considerat cel mai vechi obiect din colecție.

Datând cu peste trei secole și jumătate în urmă (secolele XVII-XX), exponatele pun în evidență preocuparea constantă de îmbinare între estetic și util. Aici atrag atenția îndeosebi borcanele din lemn, datate în sec. al XVIII-lea, cu înscrisuri pictate, pe unele dintre ele putându-se observa prezența simbolurilor tipice alchimiei.

© Muzeul Național Bruckenthal, Sibiu (www.bruckenthalmuseum.ro)

Laboratorul

Laboratorul reprezintă sectorul principal al activității farmaceutice și ilustrează, prin bogăția și diversitatea obiectelor prezentate, complexitatea și evoluția proceselor de elaborare a medicamentelor, în strânsă concordanță cu evoluția științei farmaceutice. Trecerea către laborator se face prin holul truselor medicale.

Balanța farmaceutică din secolul al XVII-lea, cu greutate din fier și piatră ornată, este considerată unul dintre cele mai vechi obiecte din colecție.

Printre obiectele expuse pe masa de receptură se remarcă pilularul din secolul al XVIII-lea – dispozitiv utilizat la prepararea pilulelor, ce sunt considerate primele forme farmaceutice utilizate în diferite afecțiuni de-a lungul timpului.

Între exponatele laboratorului se află balanțele de diferite tipuri, mojară din bronz, fontă și marmură, mașini de zdrobit și pulverizat, piese pentru tablete și supozitoare, recipiente ceramice și metalice, percolatoare pentru obținerea tincturilor din plante medicinale, creuzete, mensuri din cositor, site, filtre și sticlărie de laborator.

© www.romaniaturism.com

Sectorul dedicat homeopatiei

Secțiunea ilustrează tradiția terapiei homeopate la Sibiu. Relevant este și faptul că fondatorul acestei doctrine terapeutice, Samuel Hahnemann, a trăit și activat la Sibiu, între anii 1777-1779, ca medic și secretar al baronului Samuel von Brukenthal, guvernatorul Transilvaniei. Se spune că în această perioadă el a avut posibilitatea să cunoască multe aspecte privind medicația populară practică în Transilvania, aspecte care au contribuit și ele la inspirarea fundamentării doctrinei homeopate.

Colecția de Homeopatie a muzeului cuprinde peste 2.900 de piese, respectiv truse și flacoane cu preparate homeopate, care au fost preluate de la vechea farmacie sibiană „La Înger“.

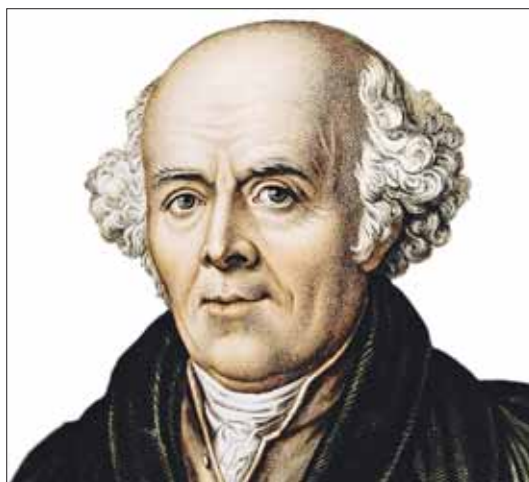
Materiale documentare, manuscrise, lucrări de specialitate, rețete și piese de mobilier completează imaginea practicii farmaceutice și ne oferă o imagine cu adevărat fascinantă asupra acestei discipline.

Samuel Hahnemann – părintele homeopatiei

Samuel Hahnemann (1755-1843) s-a născut în Saxonia, într-o familie de artiști ai porțelanului, fără posibilități financiare foarte mari. Încă de tânăr dovedește o înclinație deosebită pentru limbile străine, astfel că de la 12 ani știa engleza, franceza, italiana, greaca și latina. O vreme, și-a câștigat existența făcând traduceri și predând aceste limbi, iar mai târziu avea să stăpânească și arama, siriana sau ebraica.

Hahnemann a studiat medicina doi ani la Leipzig și zece luni la Viena. În octombrie 1777, baronul Samuel von Bruckenthal îi oferă un post de medic personal și bibliotecar. Hahnemann îl urmează pe acesta la Sibiu (pe atunci Hermannstadt), unde rămâne doi ani.

În anul 1790 Hahnemann face primul experiment pe propria persoană, ajungând astfel la descoperirea principiului similarității. Ideea i-a venit când traducea „Materia Medica”, lucrarea lui William Cullen, profesor de medicină la Universitatea din Edinburg. În lucrarea sa, Cullen alocă cca 20 de pagini indicațiilor terapeutice ale scoarței arborelui de Cincona (din care ulterior se va izola chinina) și considera că succesul acesteia în tratamentul malariei se datora faptului că substanța este amară! Explicația nu l-a satisfăcut pe Hahnemann, ci l-a determinat să o testeze pe el însuși pentru a vedea ce efecte are. (3)

© www.awaken.com

Astfel, în mintea lui Hahnemann a încolțit ideea că o substanță capabilă să producă anumite simptome la un individ sănătos poate eradică simptomele similare ale unui individ suferind. Ceea ce nu este altceva decât principiul de bază al homeopatiei,

„Similia Similibus Curantur”. O altă consecință importantă a acestei întâmplări este realizarea necesității de a face experimente pe subiecți umani sănătoși, omul fiind de fapt beneficiarul terapilor.

În 1810 Hahnemann publică *„Organonul vindecării raționale”* care mai târziu va primi titlul *„Organonul artei de a vindeca”*, unde este expusă esența doctrinei homeopate în 291 de paragrafe. De-a lungul anilor Hahnemann a îmbunătățit textul scriind în total 6 ediții ale lucrării; ultima a fost publicată mult timp după moartea sa, în anul 1922, astfel că marii homeopați ai sec. al XIX-lea nu au avut acces la ea.

„Materia Medica Pura” și *„Bolile cronice”* au fost celelalte două lucrări pe care le-a publicat în mai multe ediții – cărți care au stârnit mari controverse în epocă, dar care au reprezentat contribuții extrem de valoroase la evoluția pe care a cunoscut-o sfera medicală de-a lungul timpului.

Muzeul de Istorie a Farmaciei din Sibiu este un loc special, fiindcă simțim aici atmosfera tipică unei vechi farmacii, fiind totodată un omagiu adus farmaciștilor și rolului lor în înlăturarea sau ameliorarea suferințelor cauzate de boli.

Informații utile

Muzeul de Istorie a Farmaciei

Piața Mică nr. 26, Sibiu

Tel. +40269.218.191

Se asigură ghid în limbile engleză, germană, franceză și italiană.

Referințe

1. <http://www.brukenthalmuseum.ro/farmacie/>, Muzeul de Istorie a Farmaciei, accesat pe 14 octombrie 2015.
2. <https://brukenthalnaturale.wordpress.com/muzee/>, Natural History Museum of Sibiu, accesat pe 14 octombrie 2015.
3. www.mariusradu.ro/homeopatie/istorie/samuel-hahnemann, Biografia lui Samuel Hahnemann, accesat pe 14 octombrie 2015.